

DAVACI : NTSR Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.
VEKİLİ : Av. Rebii Müfit SONBAY
Hafta Sok., No:2/1 Çankaya / ANKARA

DAVALI : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah., 1597. Cad., No:9 Bilkent - Çankaya / ANKARA
VEKİLİ : Av. Hüseyin COŞGUN - Aynı adreste

DAVANIN KONUSU :

Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 13/10/2009 tarih ve 09-46/1154-290 sayılı kararının, davacı şirketin şikâyetinin reddine ilişkin "CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin (CNR) NTSR Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.'ye fuar alanı kiralamaması eyleminin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği" yönündeki 2. maddesinin iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

İlgili pazarın dava konusu Kurul kararında eksik tanımlandığı, şikâyet edilen teşebbüsün pazarda tekel konumunda bulunduğu, CNR'nin hakim durumunu kötüye kullandığı, anlaşma yapmayı reddetmenin objektif nedeni bulunmadığı, dava konusu Kurul kararının hatalı değerlendirmelere dayandığı, dava konusu işlemin hukuka aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

DAVALININ SAVUNMASI :

Dava konusu Kurul kararının 2. maddesinin hukuka uygun olduğu, davacı iddialarının hukuki dayanaktan yoksun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ AHMET ASYA'NIN DÜŞÜNCESİ :

Dava konusu işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI MEHMET KARAOĞLU'NUN DÜŞÜNCESİ : Dava, Rekabet Kurulu'nun 13.10.2009 tarih ve 09-46/1154-290 sayılı kararının davacı şirket şikâyetinin reddine ilişkin "CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin NTSR Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.'ye fuar alanı kiralamaması eyleminin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği" şeklindeki 2. maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş olup; anılan Kanun'un 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2017/2405
Karar No : 2019/4091

etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş, Kanun'un 6. maddesinde; "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanılması hukuka aykırı ve yasaktır" hükmüne yer verilmiş bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; İstanbul Dünya Ticaret Merkezi Anonim Şirketinin mülkiyeti kendisine ait toplam 10 adet kapalı fuar salonunda fuarcılık hizmeti verdiği, 1-8 numaralı fuar salonlarında 1993 yılından beri hem CNR tarafından fuar düzenlendiği ve hem de kira karşılığı işletildiği, davacı şirketin de CNR'den kiralamak suretiyle 1993 yılından itibaren her yıl düzenli olarak Boat Show adı altında bu salonlarda fuar düzenlediği, 2006 yılında ise CNR'nin işlettiği aynı alan için fahiş kira bedeli istemek suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini imkânsız hâle getirdiği ve 4054 sayılı Yasanın 6. maddesini ihlal ettiği iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine CNR hakkında açılan soruşturma sonucunda önce 19.9.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Rekabet Kurulu kararının verildiği ve bu kararda, CNR'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğunun tespit edildiği, ancak davacı şirkete yönelik yüksek orandaki kira artışı eyleminin, hakim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilmesine yol açacak yeterli delil elde edilemediğinden şikâyetin bu yönden reddedildiği, öte yandan ilgili pazarda hakim durumda olduğu anlaşılan CNR'nin kendisine alan kiralamak talebiyle gelen davacı ve diğer fuar organizatörlerine ayrımcılık yapmaması, bu faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da dolaylı olarak engel olmaması, rakiplerin piyasadaki faaliyetlerini zorlaştıran eylemlerden kaçınması gerektiği yönünde görüş yazısı gönderilmesine karar verildiği, Rekabet Kurulu'nun bu nihai kararından sonra kira sözleşmesinin yapılması konusunda NTSR ve CNR arasında karşılıklı olarak ihtarnameler gönderildiği, davacı şirket tarafından CNR'nin Rekabet Kurulu kararına rağmen fuar alanı kiralamaya yönelik girişimlerine cevap vermediği ve Kurul kararını ihlal ettiği ileri sürülerek yapılan başvuru üzerine CNR firmasına 14.2.2008 tarih ve 155-M sayılı karar ile fuar alanı kiralama taleplerini ayrımcılık yapmadan karşılama gerektiğine ilişkin ikinci kez uyarı yazısı gönderildiği ve nihayetinde davacı şirketin istediği tarihlerde salonların diğer organizatörlere kiralandığından dolayı dolu olduğu ve başka bir tarih bildirilmesi hâlinde talebin değerlendirileceğine ilişkin olarak CNR tarafından düzenlenen ihtarnamenin tebliğinden sonra, CNR firmasının yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarındaki hakim durumunu, davacı NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Limited Şirketine yönelik faaliyetleri nedeniyle fuar organizasyonu pazarında kötüye kullandığı iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine başlatılan soruşturma kapsamında dava konusu Rekabet Kurulu kararı ile, CNR'nin hakim durumda olduğuna, buna karşın davacı şirkete fuar alanı

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2017/2405

Karar No : 2019/4091

kiralamaması eyleminin hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceğine ve CNR'nin ön araştırma safhasında yanlış ve yanıltıcı beyanlarda bulunması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16/c maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, bu kararın CNR firmasının eylemlerinin hakim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilemeyeceği yönündeki 2. maddesinin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, ilgili ürün pazarının yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği ve ilgili coğrafi pazarın da İstanbul olduğu, CNR'nin hem fuar alanı işletmeciliği pazarında faaliyet gösterdiği ve hem de fuar organizatörlüğü yaptığı, 19.9.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Rekabet Kurulu Kararında da tespit edildiği üzere CNR'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarındaki pazar payı, müşteri bağımlılığı, kullanılmayan kapasite, dikey bütünlük ve potansiyel rekabet açısından yapılan değerlendirmeler sonucunda hakim durumda olduğu ve ilgili ürün pazarı olan yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarındaki hakim durumunun dava konusu Kurul kararının tesis edildiği dönemde devam ettiği açık olup; hakim durumda olan bir teşebbüsün yalnızca hakim durumda olduğu faaliyet alanında değil, alt pazardaki piyasada da rekabeti kısıtlayacak davranışlarda bulunması, onları piyasa dışına itmesi ya da piyasaya girmek isteyen rakiplerini engellemesi de hakim durumun kötüye kullanılması niteliğinde olduğundan, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bulunduğu, 4054 sayılı Yasa kapsamında hakim durumun kötüye kullanılmasının varlığı için, mal vermenin reddedilmesi, reddedenin hakim durumda olması, bu reddin objektif olarak haklı gerekçelere dayanmaması ve rekabeti kısıtlayıcı etkisi olması gerektiğinin arandığı ve zorunluluk kriterine de yer verildiği, uyuşmazlıkta da, davacı NTSR ve CNR arasında 1993 yılından 2006 yılına kadar her yıl yenilenen kira sözleşmelerinin bulunduğu, davacının CNR ile Boat Show fuarı adıyla süregelen bir ticari ilişki içinde olduğu ve tekrarlanan yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olan ve bir mal veya hizmet üretimi için zorunlu unsura sahip olan CNR'nin, davacının fuar alanı talebini reddettiği görülmüştür.

Öte yandan, dava konusu Rekabet Kurulu kararında açıkça tespit edildiği üzere, CNR'nin fuar alanı talep eden organizatörlere ve davacı şirkete fuar alanı tahsis etme yükümlülüğü ile ilgili olarak soruşturma kapsamında istenen bilgilere yanlış ve yanıltıcı cevaplar verdiği, NTSR'nin fuar alanı kiralama taleplerine, talep edilen tarihlerin daha önce başka organizasyonlar için kiralandığı beyan edilmişse de, davacının talep ettiği tarihlerin genellikle CNR ile aynı ekonomik bütünlük içinde olan firmalara kiralanmış gibi gösterildiği dikkate alınarak davalı idarece yapılan araştırma sonucunda, bazı fuarların NTSR'nin talebini karşılamamak için hileli şekilde sonradan düzenlendiği veya tarihinin değiştirilerek davacı tarafından kiralanabilecek günlere denk getirildiği ve muvazaalı bir şekilde doldurulmak istendiği, ayrıca kendi iştiraki olmamakla birlikte Ares Fuarcılık'a rezerve edilmiş gibi gösterilen tarihlerin sonradan boşaltıldığı tespit edilmiş olup, CNR'nin kendisine alan kiralamak talebiyle

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2017/2405
Karar No : 2019/4091

gelen davacı ve diğer fuar organizatörlerine ayrımcılık yapmaması, bu faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da dolaylı olarak engel olmaması, rakiplerin piyasadaki faaliyetlerini zorlaştıran eylemlerden kaçınması gerektiği yönünde davalı idare tarafından iki kez uyarıldığı ortadadır. Dolayısıyla CNR'nin, NTSR'nin taleplerini, Rekabet Kurulu'nun 19.9.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı kararı ile öngördüğü yükümlülüğe ters düşmeden reddetme çabasıyla hareket ettiği ve yanlış ve yanıltıcı beyanları nedeniyle idari para cezası ile cezalandırıldığı da dikkate alındığında, CNR'nin sözleşme yapmayı reddetmesinin, objektif haklı nedenlere dayanmadığı ve davacının talebinin ayrımcılık yapmak suretiyle *sürüncemede bırakıldığı ve netice olarak karşılanmadığı* anlaşılmaktadır.

NTSR tarafından talep edilen dönemler muvazaalı sözleşme yapmak suretiyle dolu gibi gösterildiğinden ve 19.9.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Kurul kararına ve davalı idarece gönderilen uyarılara aykırı hareket edildiğinden, anılan Kurul kararında emsal bedel dışında bir belirleme yapılmamış ve CNR'nin, uygun bir tarih bildirilirse fuar alanı tahsis edeceğini beyan etmiş olması da, hakim durumun kötüye kullanılmadığına karine olamayacağı, 2006 yılında NTSR ile CNR arasında fuar alanı kiralanması konusunda çıkan uyuşmazlıktan sonra davacının İDTM'nin salonlarında 2007 yılı Şubat ve Aralık aylarında iki kez daha fuar düzenlediği, yat ve tekneleri yalnızca 9 ve 10 ve 11 numaralı salonlarda sergilediği, ihtiyacı karşılar nitelikte olmayan bu salonlarda üçüncü kez fuar düzenlemesi hâlinde CNR karşısındaki rekabetçi gücünü yitireceğinden alternatif fuar alanı olarak Pendik Marina'yı belirlediği, ancak 2008 yılında Pendik Marina'da düzenlemeyi planladığı fuarın marina inşaatının tamamlanamaması nedeniyle gerçekleştirilmediği, CNR'nin eylemlerinin, etkin olan teşebbüsün, pazarı ele geçirmesi olarak kabul edilmeyeceği açık olup, süreçte CNR'nin, 2007 yılından itibaren Avrasya Boat Show Fuarı adıyla organizasyon yapmaya başladığı, 2011 yılına kadar yapılacak fuarlar konusunda Dentur'un desteğini almak üzere sözleşme imzaladığı, CNR hem fuar alanı işletmeciliği pazarında faaliyet gösterip hem de fuar organizatörlüğü yaptığı için dikey bütünlüğün verdiği etkinlikten alt pazarda da faydalandığı, çoğunluğu CNR'nin kendi şirketleri tarafından organize edilen bu alt pazarın maliyet avantajına da sahip olduğu ve elde ettiği ekonomik güç ve rekabetin fuar alanı işletmeciliği pazarına da yansıdığı yolundaki gelişmelerin, anılan firmanın davacı şirketin talebinin hukuka aykırı olarak reddi ile bir bağlantısının bulunmadığı açıktır.

CNR'nin fuar düzenlemeye başladığı 2007 yılından itibaren uyguladığı fiyatlarda artış yapmadığı tespit edilmişse de, fuar alanı işletmeciliği pazarının doğrudan etkilediği fuar organizasyonu pazarında da faaliyet gösterdiği, 2009 yılında *uyuşmazlık konusu alanda* fuar düzenleyemeyen NTSR'nin ihtisas fuarı organizasyonu yapması nedeniyle CNR'nin düzenlediği fuarın büyüklüğü dikkate alındığında, davacı şirketin ilgili ürün pazarı dışına çıkmasına neden olmasının ihtimal dâhilinde olduğu, bağımsız organizatörlerin dezavantajlı duruma itildiği ve bu dezavantajın CNR'nin etkinliği nedeniyle değil, ayrımcı uygulamalar niteliğindeki davranışları neticesinde meydana geldiği ve bu nedenlerle de rekabeti kısıtlayıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmakta olup; süreç içerisinde, davacı firmanın piyasa dışına

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2017/2405
Karar No : 2019/4091

çıkmadığı ve pazarda önemli fuarlar düzenleyerek kendine yer edindiği ileri sürülmüşse de, bu durumun CNR'nin eylemlerinin rekabeti sınırlayıcı etkisi bulunmadığına ilişkin bir karine oluşturmayacağı, bunun ötesinde yargısal denetimin de Kurul kararının tesis edildiği ve söz konusu Kurul kararının tesis edilmesine teşkil eden maddi vakıaların işlemin sebep unsuru bağlamında isabetli ve hukuka uygun olarak değerlendirilip değerlendirilmediği noktasında yapılacağına kuşkusuz bulunması nedeniyle, CNR'nin eylemlerinin hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceğine ilişkin dava konusu Rekabet Kurulu kararının 2. maddesinde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu Rekabet Kurulu'nun 13.10.2009 tarih ve 09-46/1154-290 sayılı kararının davacı şirket şikâyetinin reddine ilişkin "CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin NTSR Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.'ye fuar alanı kiralamaması eyleminin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği" şeklindeki 2. maddesinin iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Dairemizin 11/03/2014 tarih ve E:2010/1453, K:2014/830 sayılı dava konusu işlemin iptaline ilişkin kararına yönelik olarak davalı idare tarafından yapılan temyiz isteminin kabul edilerek Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 22/03/2017 tarih ve E:2014/4861, K:2017/1340 sayılı kararıyla Dairemizin anılan kararının "*davanın CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'ye ihbarı yapılmadan karar verildiği*" gerekçesiyle bozulması üzerine, bozma kararına uyularak dosyadaki belgeler incelendikten ve Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldü:

MADDİ OLAY VE HUKUKİ SÜREÇ :

İstanbul Dünya Ticaret Merkezi Anonim Şirketi'nin mülkiyeti kendisine ait toplam 10 adet kapalı fuar salonunda fuarçılık hizmeti verdiği, 1-8 numaralı fuar salonlarında 1993 yılından beri hem CNR tarafından fuar düzenlendiği ve hem de kira karşılığı işletildiği, davacı şirketin de CNR'den kiralamak suretiyle 1993 yılından itibaren her yıl düzenli olarak Boat Show adı altında bu salonlarda fuar düzenlediği, 2006 yılında ise CNR'nin işlettiği aynı alan için fahiş kira bedeli istemek suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini imkânsız hâle getirdiği ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine CNR hakkında açılan soruşturma sonucunda, önce 19/09/2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Rekabet Kurulu kararının verildiği ve bu kararda, CNR'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğunun tespit edildiği, ancak davacı şirkete yönelik yüksek orandaki kira artışı eyleminin, hakim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilmesine yol açacak yeterli delil elde edilemediğinden şikâyetin bu yönden reddedildiği, öte yandan ilgili pazarda hakim durumda olduğu anlaşılan CNR'nin kendisine alan kiralamak talebiyle gelen davacı ve diğer fuar organizatörlerine ayrımcılık yapmaması, bu faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da dolaylı olarak engel olmaması,

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2017/2405

Karar No : 2019/4091

rakiplerin piyasadaki faaliyetlerini zorlaştıran eylemlerden kaçınması gerektiği yönünde görüş yazısı gönderilmesine karar verildiği, Rekabet Kurulu'nun bu nihai kararından sonra kira sözleşmesinin yapılması konusunda NTSR ve CNR arasında karşılıklı olarak ihtarnameler gönderildiği, davacı şirket tarafından CNR'nin Rekabet Kurulu kararına rağmen fuar alanı kiralamaya yönelik girişimlerine cevap vermediği ve Kurul kararını ihlâl ettiği ileri sürülerek yapılan başvuru üzerine CNR firmasına 14/02/2008 tarih ve 155-M sayılı karar ile fuar alanı kiralama taleplerini ayrımcılık yapmadan karşılaması gerektiğine ilişkin ikinci kez uyarı yazısı gönderildiği ve nihayetinde davacı şirketin istediği tarihlerde salonların diğer organizatörlere kiralandığından dolayı dolu olduğu ve başka bir tarih bildirilmesi hâlinde talebin değerlendirileceğine ilişkin olarak CNR tarafından düzenlenen ihtarnamenin tebliğinden sonra, CNR firmasının yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarındaki hakim durumunu, davacı NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Limited Şirketi'ne yönelik faaliyetleri nedeniyle fuar organizasyonu pazarında kötüye kullandığı iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine başlatılan soruşturma kapsamında dava konusu Rekabet Kurulu kararı ile, CNR'nin hakim durumda olduğuna, buna karşın davacı şirkete fuar alanı kiralamaması eyleminin hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceğine ve CNR'nin ön araştırma safhasında yanlış ve yanıltıcı beyanlarda bulunması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16/c maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, bu kararın CNR firmasının eylemlerinin hakim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilemeyeceği yönündeki 2. maddesinin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

İlgili Mevzuat:

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş olup; anılan Kanun'un 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş, Kanun'un 6. maddesinde; "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanılması hukuka aykırı ve yasaktır" denildikten sonra, "a)

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2017/2405
Karar No : 2019/4091

Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması yada rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler, b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülükler ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması, c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış hâlinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi, d) Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler, e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" tadadi olarak kötüye kullanma hâlleri olarak sayılmıştır.

Kanun'un 27 . maddesinin (a) bendinde ise; bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmış; Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrasında da, bu Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan gayrisafi gelirinin yüzde onuna kadar idari para cezası verileceği kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Olayda, ilgili ürün pazarının yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği ve ilgili coğrafi pazarın da İstanbul olduğu, CNR'nin hem fuar alanı işletmeciliği pazarında faaliyet gösterdiği ve hem de fuar organizatörlüğü yaptığı, 19/09/2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Rekabet Kurulu kararında da tespit edildiği üzere CNR'nin, yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarındaki pazar payı, müşteri bağımlılığı, kullanılmayan kapasite, dikey bütünlük ve potansiyel rekabet açısından yapılan değerlendirmeler sonucunda hakim durumda olduğu ve ilgili ürün pazarı olan yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarındaki hakim durumunun dava konusu Kurul kararının tesis edildiği dönemde devam ettiği açıktır.

Hakim durumda olan bir teşebbüsün yalnızca hakim durumda olduğu faaliyet alanında değil, alt pazardaki piyasada da rekabeti kısıtlayacak davranışlarda bulunması, onları piyasa dışına itmesi ya da piyasaya girmek isteyen rakiplerini engellemesi de hakim durumun kötüye kullanılması niteliğinde olduğundan, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamındadır.

Uyuşmazlığın da, davacı şirketin fuar alanı talebinin reddedilmesinden kaynaklandığı görülmekte olup, dava konusu Kurul kararında da ilgili ürün pazarının, yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarı olduğu tespit edilmiş ve CNR'nin

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2017/2405

Karar No : 2019/4091

de hakim durumda olduğu fuar alanı işletmeciliği pazarı dışında fuar organizatörlüğü de yaptığı için dikey bütünlüğün verdiği etkinlikten alt pazarda da yararlandığı dikkate alınarak hakim durumun kötüye kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilmiştir.

4054 sayılı Kanun kapsamında hakim durumun kötüye kullanılmasının varlığı için, mal vermenin reddedilmesi, reddedenin hakim durumda olması, bu reddin objektif olarak haklı gerekçelere dayanmaması ve rekabeti kısıtlayıcı etkisi olması gerektiği aranmakta ve zorunluluk kriterine de yer verilmektedir.

Uyuşmazlıkta da, davacı NTSR ve CNR arasında 1993 yılından 2006 yılına kadar her yıl yenilenen kira sözleşmelerinin bulunduğu, davacının CNR ile Boat Show fuarı adıyla süregelen bir ticari ilişki içinde olduğu ve tekrarlanan yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olan ve bir mal veya hizmet üretimi için zorunlu unsura sahip olan CNR'nin, davacının fuar alanı talebini reddettiği görülmüştür.

Öte yandan, dava konusu Rekabet Kurulu kararında açıkça tespit edildiği üzere, CNR'nin fuar alanı talep eden organizatörlere ve davacı şirkete fuar alanı tahsis etme yükümlülüğü ile ilgili olarak soruşturma kapsamında istenen bilgilere yanlış ve yanıltıcı cevaplar verdiği, NTSR'nin fuar alanı kiralama taleplerine, talep edilen tarihlerin daha önce başka organizasyonlar için kiralandığı beyan edilmişse de, davacının talep ettiği tarihlerin genellikle CNR ile aynı ekonomik bütünlük içinde olan firmalara kiralanmış gibi gösterildiği dikkate alınarak davalı idarece yapılan araştırma sonucunda, bazı fuarların NTSR'nin talebini karşılamamak için hileli şekilde sonradan düzenlendiği veya tarihinin değiştirilerek davacı tarafından kiralanabilecek günlere denk getirildiği ve muvazaalı bir şekilde doldurulmak istendiği, ayrıca kendi iştiraki olmamakla birlikte Ares Fuarcılık'a rezerve edilmiş gibi gösterilen tarihlerin sonradan boşaltıldığı tespit edilmiş olup, CNR'nin kendisine alan kiralamak talebiyle gelen davacı ve diğer fuar organizatörlerine ayrımcılık yapmaması, bu faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da dolaylı olarak engel olmaması, rakiplerin piyasadaki faaliyetlerini zorlaştıran eylemlerden kaçınması gerektiği yönünde davalı idare tarafından iki kez uyarıldığı ortadadır. Dolayısıyla CNR'nin, NTSR'nin taleplerini, Rekabet Kurulu'nun 19/09/2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı kararı ile öngördüğü yükümlülüğe ters düşmeden reddetme çabasıyla hareket ettiği ve yanlış ve yanıltıcı beyanları nedeniyle idari para cezası ile cezalandırıldığı da dikkate alındığında, CNR'nin sözleşme yapmayı reddetmesinin, objektif haklı nedenlere dayanmadığı ve davacının talebinin ayrımcılık yapmak suretiyle *sürüncemede bırakıldığı ve netice olarak karşılanmadığı* anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, NTSR tarafından talep edilen dönemler muvazaalı sözleşme yapmak suretiyle dolu gibi gösterildiğinden ve 19/09/2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Kurul kararına ve davalı idarece gönderilen uyarılara aykırı hareket edildiğinden, anılan Kurul kararında emsal bedel dışında bir belirleme yapılmamış ve CNR'nin, uygun bir tarih bildirilirse fuar alanı tahsis edeceğini beyan etmiş olması da, hakim durumun kötüye kullanılmadığına karine olamayacaktır.

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2017/2405

Karar No : 2019/4091

Bunun yanı sıra, 2006 yılında NTSR ile CNR arasında fuar alanı kiralanması konusunda çıkan uyuşmazlıktan sonra davacının İDTM'nin salonlarında 2007 yılı Şubat ve Aralık aylarında iki kez daha fuar düzenlediği, yat ve tekneleri yalnızca 9 ve 10 ve 11 numaralı salonlarda sergilediği, ihtiyacı karşılar nitelikte olmayan bu salonlarda üçüncü kez fuar düzenlemesi hâlinde CNR karşısındaki rekabetçi gücünü yitireceğinden alternatif fuar alanı olarak Pendik Marina'yı belirlediği, ancak 2008 yılında Pendik Marina'da düzenlemeyi planladığı fuarın marina inşaatının tamamlanamaması nedeniyle gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır.

Öte yandan CNR'nin eylemlerinin, etkin olan teşebbüsün, pazarı ele geçirmesi olarak kabul edilmeyeceği açık olup süreçte CNR'nin, 2007 yılından itibaren Avrasya Boat Show Fuarı adıyla organizasyon yapmaya başladığı, 2011 yılına kadar yapılacak fuarlar konusunda Dentur'un desteğini almak üzere sözleşme imzaladığı, CNR hem fuar alanı işletmeciliği pazarında faaliyet gösterip hem de fuar organizatörlüğü yaptığı için dikey bütünlüğün verdiği etkinlikten alt pazarda da faydalandığı, çoğunluğu CNR'nin kendi şirketleri tarafından organize edilen bu alt pazarın maliyet avantajına da sahip olduğu ve elde ettiği ekonomik güç ve rekabetin fuar alanı işletmeciliği pazarına da yansıdığı yolundaki gelişmelerin, anılan firmanın davacı şirketin talebinin hukuka aykırı olarak reddi ile bir bağlantısının bulunmadığı açıktır.

CNR'nin fuar düzenlemeye başladığı 2007 yılından itibaren uyguladığı fiyatlarda artış yapmadığı tespit edilmişse de, fuar alanı işletmeciliği pazarının doğrudan etkilediği fuar organizasyonu pazarında da faaliyet gösterdiği, 2009 yılında *uyuşmazlık konusu alanda* fuar düzenleyemeyen NTSR'nin ihtisas fuarı organizasyonu yapması nedeniyle CNR'nin düzenlediği fuarın büyüklüğü dikkate alındığında, davacı şirketin ilgili ürün pazarı dışına çıkmasına neden olmasının ihtimal dâhilinde olduğu, bağımsız organizatörlerin dezavantajlı duruma itildiği ve bu dezavantajın CNR'nin etkinliği nedeniyle değil, ayrımcı uygulamalar niteliğindeki davranışları neticesinde meydana geldiği ve bu nedenlerle de rekabeti kısıtlayıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ayrıca, süreç içerisinde, davacı firmanın piyasa dışına çıkmadığı ve pazarda önemli fuarlar düzenleyerek kendine yer edindiği ileri sürülmüşse de, bu durumun CNR'nin eylemlerinin rekabeti sınırlayıcı etkisi bulunmadığına ilişkin bir karine oluşturmayacağı açık olup, bunun ötesinde yargısal denetimin de Kurul kararının tesis edildiği ve söz konusu Kurul kararının tesis edilmesine teşkil eden maddi vakıaların işlemin sebep unsuru bağlamında isabetli ve hukuka uygun olarak değerlendirilip değerlendirilmediği noktasında yapılacağı da kuşkusuzdur.

Bu durumda, CNR'nin eylemlerinin hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceğine ilişkin dava konusu Rekabet Kurulu kararının 2. maddesinde hukuka uygunluk bulunmamıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2017/2405
Karar No : 2019/4091

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 13/10/2009 tarih ve 09-46/1154-290 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı şirketin şikâyetinin reddine ilişkin 2. maddesinin **İPTALİNE**,

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 238,15-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 2.475-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, 207,00-TL temyiz yargılama giderinin davalı idare üzerinde bırakılmasına,

3. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra taraflara iadesine,

4. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 04/12/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye	Üye
Zümrüt	Süleyman Hilmi	Fatih Mehmet	Tayyibe	Ali
ÖDEN	AYDIN	ALKIŞ	KAYCIOĞLU	ÖZGÜR

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı	: 28,25-TL
Karar Harcı	: 35,50-TL
YD Harcı	: 28,15-TL
Vekâlet Harcı	: 2,75-TL
<u>Posta Gideri</u>	<u>: 143,50-TL</u>
TOPLAM	: 238,15-TL

TEMYİZ YARGILAMA GİDERİ (DAVALI) :

Temyiz Başvuru Harcı	: 123,60-TL
Temyiz Karar Harcı	: 52,40-TL
<u>Posta Gideri</u>	<u>: 31,00-TL</u>
TOPLAM	: 207,00-TL